

సనాతన సారథి

స నా త న సా ర థి

సత్య ధర్మ శాంతి ప్రేమల ద్వారా మానవజాతి యొక్క
సామాజిక నైతిక ఆధ్యాత్మికాభివృద్ధి కర్పితము

సంపుటము 22   మే 1979   సంచిక 5

వి ష యా ను క్ర మ ణి క

సత్యసాయివాహిని -(5) :

భగవాన్ శ్రీ సత్యసాయిబాబా 97

సాయికల :

100

అశికెయందు అమృతోపన్యాసము :

102

భక్తవత్సలుడు భగవానుడు :

108

సాయిబాబా - దూరదర్శిని - భవిష్యత్తు :

111

భయమెందుకు ?

118

చిరకాల మిత్రుడికి వీడ్కోలు :

118

విజ్ఞాన శాస్త్రము - దాని పరితత్వము :

117

మొక్కలు కూడా విర్యాదు చేస్తాయా ?

119

చందాదారులు గమనించండి !

మీ చందా గడువు ఏ నెల ఏ సంవత్సరమువరకు ఉన్నదో మీ చందా రసీదు కార్డులోను, మీకు నెల నెల పంపుచున్న పత్రిక పైనున్న విలాసము గల కాగితము లోనూ తెలుపుచున్నాము. దానినిగమనించి, ఆ నెంబరు ".../-8-1979" అనియుండిన, మీ చందా జూన్ నెలలో అయిపోవునని తెలుసుకొని, క్రాత్ర చందా (సం॥నకు రూ. 8) మే నెల 31 వ తేదీ 1979 లోపల పత్రిక యొక్క కార్యాలయమునకు చేదనట్లు పంపవలెను.

:- శ్రీవారి కార్యక్రమములు :-

బాబావారు ప్రశాంతి నిలయము నందున్నారా అని తెలిసికొన గోరు భక్తులు పబ్లిక్ రిలేషన్స్ ఆఫీస్ ప్రశాంతి నిలయము పోస్టు, పెనుకొండ తాలూకా, అనంతపురం జిల్లా అనే విలాసమునకు రిప్లయి కార్డు గానీ, రిప్లయి పెయిడ్ డెలిగ్రాం గాని పంపవలెను. లేదా క్రాత్రచెఱువు 38 నెంబర్ కి ఫోన్ చేయవలెను

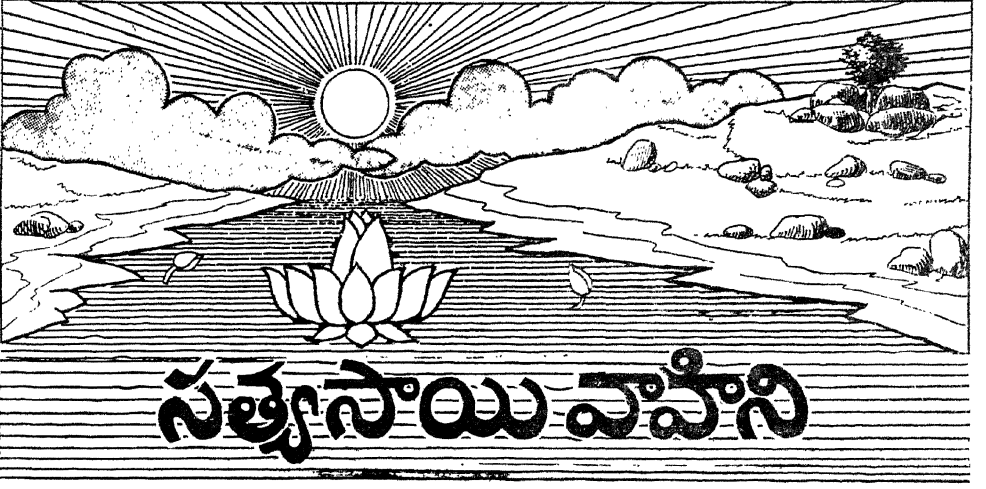
సంవత్సర చందా 8 రూ॥ గడువు ముగిసిపోవుటకు ముందుగనే మీ చందానంబరుతో చెల్లించవలెను.

వివరముంకు అటలోపరి లాగములో చూడండి.

కరుణావరుణాలయ

భగవాన్ శ్రీ సత్యసాయిబాబా

మతము యెన్నటికినీ వ్యక్తిగతము కాదు. యెవరి నమ్మకము వారిదే అగుటచే యెవరి ఆచరణ వారిదే గనుక మతమొక రీతిగా వ్యక్తిగతము కావచ్చునేమో. యెంతవరకు అనగా సనాతన సాంప్రదాయములను ఉల్లంఘించనంత వరకూ: కానీ దేవుడు, మతము, వర్ణములూ లేవను బుద్ధిమంతులు తాము విశ్వసించిన దానితో తృప్తిపడియుండుట మనకు కానరాదు. ఎందుకన, దేవుడు లేడనికానీ, కర్మకాండ మూఢ విశ్వాసమని కానీ అనువారు అనేకమంది మనకు కనుపించుచున్నారు. అట్టివారు కేవలము యేమీ తెలియనివారు కారు. లేక విద్యలేని వారలు కారు, అన్నీ తెలిసినవారు. గొప్ప విద్యావంతులు. అట్టివారు మూఢ విశ్వాసములని చెప్పుటలో వున్న అంతరార్థమేమిటి: అంత

మాతృముతో పూరకుండిన కొంతనయమే. మౌనము వహించిననూ సంఘమున కేనష్టమూ వుండదు. కానీ అట్లువారు పూరకుండుటలేదు.

చిన్న ఉదాహరణము. మత్తుపదార్థములైన కల్లు, సారాయి త్రాగుట వ్యక్తిగతములే. కాని అవి వ్యక్తిగతములని ఇతరులు హెచ్చించు చున్నారా? హెచ్చించరు కదా? ఎంత వ్యక్తిగతములని సమర్థింప బూనిననూ అడుక్కర్కలు నూశ్చ్యముగనో, స్థూలముగనో, సంఘముపై తమ ప్రభావమును ప్రతిక్రియా రూపముగ చూపక మానవుకదా? జనసామాన్యము యిట్లు వ్యవహరించిన అంతబాధ కలుగదు. కానీ సంఘములో, సమాజములో, పేరెన్నికగన్న పెద్దలిట్లు వ్యవహరించిన జనసామాన్యము

వక్రమార్గము వట్టుదురు. వ్యాస వాల్మీకీ
దులు రచించిన గ్రంథములు బహు పురాతన
ములు. కావుననే వాటికి పురాణములని పేరు
వచ్చినవి. చిరకాల జననములైననూ వృద్ధాప్య
మనునది వాటి నంటజాలకున్నది. అట్లు కాని
పక్షమున ఆసేతుహిమాచలము వానిని
కాంక్షించి చుండెడి వారుకారు. గ్రంథములన
ఇట్లనిరి. యవ్వనములో గతము, వర్తమా
నము, భూతమును వివక్షణ రహితముగ
యెవ్వరు, యెప్పుడు, యెచ్చట కావించిననూ
ఆనందసాగరమున ముంచునవిగ నుండవలెను.

సృష్టియందు, మనుధర్మశాస్త్రమును బోలు
గ్రంథము ఇంకొకటి కానరాదు. యేకాలమున,
యెవ్వరైననూ అట్టి గ్రంథమును సృజింప
గలరా? హైందవ సిద్ధాంతములు కానీ, శాస్త్ర
ములు కానీ, భౌతిక విజ్ఞాన శాస్త్రములకు
లాంగునవికావు. భౌతిక విజ్ఞాన శాస్త్రవిజ్ఞానము
దినదినాభివృద్ధి నందుచున్నది. కానీ నిన్నటి
సిద్ధాంతమును నేడు ఖండించు నూతన సిద్ధాంత
ములను లేవనెత్తుచున్నారు. ఇట్లయిన నిత్య
సత్యములగు శాస్త్ర సిద్ధాంతములను భౌతిక
విజ్ఞాన శాస్త్రముతో యెట్లు పరీక్షింపనగును?
గ్రుడ్డి నమ్మకముపై ఆధారపడక కేవలము
పరీక్షలకు దిగి శాస్త్రరీతిగా పరీక్షించి సర్వ
విషయములు శోధించుచుంటిమని నేటి శాస్త్ర
వేత్తల అభిప్రాయము, ఇదంతయు స్వతంత్ర
విచారణ అని వారి భ్రాంతి. ఇది సత్యముకాదు.
మనము క్రొత్త సిద్ధాంతమును లేవ తీసు

నవసరములేదు. సర్వమూ సిద్ధమైయున్నది
గ్రహించుటే మన కర్తవ్యము.

పాశ్చాత్య వేదాంతులైన కాంటు మొదలు
కొని, స్పెన్సర్ వరకు విచారించిన అంశములు
ద్వైత్య, అద్వైత, విశిష్టాద్వైత సిద్ధాంతముల
లోని తుంపరులు. హిందువులు సర్వవిషయ
లను ఇదివరకే విచారించి సిద్ధాంతీకరించిరి. వైదిక
మతము, హైందవ మతము వర్ణాశ్రమాచార
ధర్మములపై ఆధారపడియున్నది. కానీ, మత
నందు వర్ణమును, విషయము. వేదాంతము
నందు మాయ యను పదము సామాన్యముగ
అలక్ష్యము. విసుగుగను, నిరసనమునకును,
విమర్శకును గురి అగుచున్నవి. వర్ణ భేదములు
మానవ కృతములనియు, ప్రత్యక్షముగా
దృశ్యగోచరమై అనుభవనీయమగు జగత్తు
మాయయని అనుటయు శుద్ధ అవివేకమని
కొందరు తీర్మానించుట, విమర్శించుట జరుగు
చుండును.

“చాతుర్యర్ణవం మయా సృష్టా గుణకర్మ
విభాగః” అను స్మృతియు, బాహ్యతోష్య
ముఖమానీత్, బాహురాజన్యః అను శ్రుతియు
పరమేశ్వర కృత వర్ణ విభాగ సూచితములని
చెప్పుట తటస్థించిన యెడల వాని అర్థ తాత్పర్య
ములు వేరొక విధముగ అన్వయింపబడుట
తటస్థించుచున్నది. కావున అసలు వర్ణములను
సవి యున్ననా, వర్ణమనగా యేమి అను సందే
హములను విచారించుటకైనా ప్రయత్నించు
చున్నారా? లేదు. వర్ణమునునది వక పదము

ప్రతి పదమునకూ వకొక్క అర్థము కలదు. అందువలన వర్ణమను పదమునకు కూడా వక అర్థము వుండవలెనుకదా! వృక్షమునకు వృక్ష మను శబ్దమే ప్రమాణము. పదమనగా శబ్దము. యేనుగునకు యేనుగును శబ్దమే ప్రమాణము. ఇదే విధముగ పిల్లి, కుక్క, నక్క అను మాటలను తెలుపగనే ఆయా శబ్దములయొక్క అర్థములని ఆయా రూపములను గ్రహింతుము. ఆ శబ్దములు మనకు పూర్వమే యున్నవి. శబ్ద జాలములోనే మనము పుట్టితిమి కానీ శబ్దాన్ని మనము పుట్టించలేదు, శబ్దమును సృజించు కొనెదమనిననూ నలుగురు చేరవలెను కదా!

ఇందులకు ముందుగ ఇట్టి మాటలుండియుండ వలెనుకదా! ఇట్టి మాటలకు అర్థములు కూడా వుండి యుండవలెనుకదా! కాన పదములనూ వాటి అర్థములను మనము నిర్ణయించు కొంటి మను మాట అసంభవమని గ్రహింతురుగాక, మాటలు, వాటి అర్థములు మనము పుట్టక పూర్వమే కలవు. అందులో మనకు కావలసిన మాటలను వుపయోగించు కొనుచున్నాము. వాక్కనగా మాట, లేక పదము. పదముల యొక్క అర్థములే సృష్టిలోని విషయములు. అందులకే సృష్టిలోని వస్తుజాలములకు పదార్థ ములు అని పేరు వచ్చినది. పదార్థములు అనగా పదములు వాని అర్థములు. గుట్ట అను పదము దానికి యెదురుగా వున్న కొండయే. కుండ అను వక పదమునకు మట్టితో చేయబడిన వక ఆకారము, దాని అర్థము.

అటులనే, బ్రాహ్మణ వైశ్య కూద్ర అను పదముల అర్థ సూచితములగు మానములు వుండవలదా? యెవరు బ్రాహ్మణులు, యెవరు కాదు అను ప్రశ్న ఇచట ఆ సందర్భము, పదము, దాని అర్థము కలదని నిరూపించు ఘట్టమిది అని గ్రహించవలెను. కావున ప్రపంచ మంతయూ పదములు వాని అర్థములు అని తేలుతున్నది. పదమునకు పర్యాయ పదము నామము. అర్థమనగా రూపము. యేతా వాతా ప్రపంచమనగా నామ రూపములన్న మాట. కనుకనే ప్రపంచమంతయూ నామ రూపములు తప్ప అన్యములేదు.

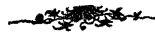
ప్రతి కూడా అటులనే తెలిపినది. “వాచా రంభణం వికారో నామధేయం” అనగా వాక్కు దానియొక్క అర్థము. శివపార్వతుల వలే, జడ చైతన్యములవలే, బింబ ప్రతిబింబములవలే చంద్రుడు, చంద్రిక వలే ఈ రూపనామములు అవినాభావ సంబంధములు. రెండునూ విడదీయ రానివై యున్నవి. లోక వ్యవహారమునకు వాక్కే ప్రధానము. అదే మూలము. ఈ వాక్కునకు ఆధారము భావము. భావమునకు ఆధారము అనుభవము. అనుభవమునకు ఆధారము కోరిక. కోరికకు ఆధారము అజ్ఞానము.

అజ్ఞానమన్ననూ, మాయ అన్న నూ, అవిద్య అన్ననూ, ప్రకృతి అన్ననూ వక్కచే. అయితే ఈ అవిద్య, మాయ, అజ్ఞానము, ప్రకృతికి పరమాత్మయే ఆధారము. పరమాత్మా పరంజ్యోతి, జ్ఞానజ్యోతి, దివ్యజ్యోతి. స్వయం

జ్యోతి, అట్టి స్వరూపుడైన పరమాత్మను ఆధారము చేసుకున్న అజ్ఞానము, మాయా ఇత్యాది అవిద్యలు మనలను ఆవరించవు. జ్యోతి ఉన్నచో చీకటికి స్థానము లేదుకదా. జ్ఞానమున్న అజ్ఞానము ఆవరించదు కదా! కనుక అతడే “బహుస్యాం” అను మనోభావముతో జగతును రచించినాడు. శ్రుతి ననుసరించి

నామరూపములు యేర్పాటు చేసినాడు. మానవుడు శబ్దములను, అర్థములను సృజించుట అనునది హాస్యాస్పదము. సర్వశక్తి వంతుడైన పరమాత్మనే ఇట్టి శక్తిని అర్థమునూ యేర్పరచును. అతనినే పరమాత్మ అని అంటున్నాము. దేవుడు కలదా లేదా అను ప్రశ్నకు ఏకైక జవాబు దేవుడు కలదని ఋజువు చేయుటకు దేవుడను పదమే, శబ్దమే ప్రధాన ప్రమాణము

సాయికల

కలల్లో భగవాన్ బాబాను చూస్తున్నా, నాకు అలాటి కలలపైన నమ్మకం వుండేదికాదు. భగవాన్ బాబా వారే నాకు నిర్ధారణగా చెప్పితే ఆకలను నమ్మగలను. లేక పోతే నాకు కలల విషయంలో పూర్తి నమ్మకం ఏర్పడలేదు.

దీనికి కారణం కలల్లో కనిపించేది యథార్థంగా జరగకపోవటం. నాకు వన్నే కలలు నా ఆలోచనల మీద ఆధారపడి వస్తూ వుంటాయనీ, వాటికి యథార్థతకూ సంబంధం వుండదనీ నా నమ్మకం.

ఎలా జరిగితే బాగుంటుందో అలా జరుగుతున్నట్లు కూడా కలలు వచ్చేవి. కాబట్టి నా ఆశలూ, అభిప్రాయాలూ, కలలుగా కనబడుతూ వుంటాయనే నా నమ్మకం. నాలోని స్వామిక భావాలే నా స్వప్న లోకంలో కనిపించేవి. అవి వాస్తవ జగత్తులో ఎందుకూ ఉపయోగపడనివి.

ఇదే రీతిగా నేను భగవాన్ బాబాను గూర్చికూడా ఎక్కువగా ఆలోచిస్తూ వుంటాను. కనుక నా భావాలకు అనుగుణంగా బాబా కనిపించుతూ వుంటారనే నా నమ్మకం. అవి బాబా సంకల్ప ఫలితంగా వస్తాయంటే నాకు నమ్మకం లేకపోయేది.

నాకు వస్తున్న ప్రతి కలలోనూ నేను ఏదో ఒక ప్రముఖ పాత్రవహిస్తూ వుంటాను. నా కలల్లో ఇదొక విస్మయావహమైన విశేషం.

స్వప్నం — స్వప్నాన్ని చూచేవాడు ఈ రెండింటిలోనూ చూచేవాడు లేకుండా స్వప్నం వుండబోదు. ‘నేను’ అనబడే వాడు చూచేవాడు. ఈ ‘నేను’ అను వాడే జాగ్రత్, స్వప్న, సుషుప్తలలో మూడింటిలోనూ వుంటాడు.” అంటూ స్వామి వివరిస్తారు. ‘నేను’ లేని స్థితిని పతంజలి వివరించుతారు. ఈ ‘నేను’ లేని స్థితిని అనుభవించే ఆధ్యాత్మిక ఉన్నతి నాకు సాధ్యం కానిది! ఈ విషయంలో నాది పుస్తక జ్ఞానమే.

ఈ 'నేను' లేకుండా నాకు సృష్టి లేదు. సర్వ కాలములోనూ, సర్వావస్థలలోనూ, సర్వప్రదేశాల్లోనూ ఈ 'నేను' వుంటూనే వుంటుంది, దీన్నే 'అహం' అంటారు. ఈ అహన్ని స్వామి చాలవరకు తగ్గించినా, ఇంకా నాలో మిగిలేవుంది.

వేసవి తరగతుల తర్వాత స్వామిని గూర్చి ఆలోచిస్తూ, ఇతరులకు తెలుతూవున్నా నా కలలోకి స్వామిరాలేదు. సాధారణంగా నా భావా లేనాకు స్వప్నాలవుతాయి కదా; అలా కూడా జరగటం లేదు. ఒకరోజు నాకు ఒంటలో బాగుండలేదు. ఇక స్వామిని గూర్చి ఆలోచిస్తే అసలే ధ్యాసపోలేదు. అయినా ఆ రాత్రి నాకు కలలో స్వామి కనిపించారు.

మాయింట్లో పై అంతస్తులో నా పతన - పూజా మందిరం. స్వామి నేను కూర్చునే కుర్చీలో కూర్చున్నాడు. ప్రక్కనేవున్న బేబులు నిండా కాగితాలూ, చెత్రావున్నాయి. లేచినిలబడ్డాను, "భగవాన్, మీతో పర్తిలో వుండగా నాకెంతో హాయిగా వుంటుంది, ఇక్కడికి (ట్రీవేండ్రం) వచ్చాక నాకేం బాగుండటం లేదు. ఈ (Table) బేబులు చూడండి. అసహ్యంగా అస్తవ్యస్తంగా వుంది. ఈలాటి దుస్థితి నుంచి నేను బయట పడేదేవుడు?" అని నేను స్వామిని అడిగాను.

భగవాన్ అన్నారు. : "అవును. అందుకేగానే వచ్చింది" అని.

నేను : "భగవాన్! మీ మీద నేను చాలా పాటలు వ్రాశాను. అవి బాగున్నాయా? మీ అభిప్రాయం?"

భగవాన్ : (క్రామరెడ్ చప్పినట్లు స్వామి కంఠస్వరంలో "మేమ ప్రతిధ్వనిస్తోంది") "అలాటి ప్రశ్న ఎందుకు అడుగుతావు? నీచేత వ్రాయించింది నేను కదూ! నీప్రశ్నకు అర్థంలేదు.

(కొంచెంసేపు నేను మానంవహించాను.)

నేను : "నాపట్ల మీ రెంతో ప్రేమగా, దగ్గరగా ఇప్పుడున్నారు కదా! కానీ నేను పుట్టవర్తి వస్తే ఒక్కసారి నావంక కన్నెత్తి అయినా చూడరు. నన్ను ఒక్కపెట్టరు. ఇలా ఎందుకు చేస్తారు?"

భగవాన్ : "అలాటి ప్రశ్న ఎందుకు చేస్తావు? ఎవరిని గానీ ఎందుకు నిర్ణక్ష్యం చేస్తాను? నిజానికి నేనూ నీవు ఒకటేగా. అలాట పుడు నిర్ణక్ష్యం చేసే ప్రసక్తేలేదు. నీవిలా ఆలోచించుతున్నావా?"

"సత్యమేదో అసత్యమేదో విమర్శించి వేరుచేసే వివేకం నీలో కలగాలి. ఇప్పుడు కలవుంది. కల కలగా తీసుకుంటే అది నిజమే అనిపించుతుంది. వాస్తవంతో పోలిస్తే అది నిజంకాదు. ఈ వాస్తవికత సాపేక్షమైనటువంటిది. పరమ సత్యంతో పోలిస్తే ఈ 'వాస్తవ' ప్రపంచం కూడా నిజంకాదు. నీ చుట్టూగల ఈ ప్రపంచం వాస్తవమని నీవు అనుకుంటావు. అది నిజం కాదు. అది కలవంటిదే. పరమ సత్యం అనేది నీ ఆత్మ సందర్శనం వల్లనే తెలుస్తుంది. గుర్తుంచుకో."

కల అయిపోయింది.

ఈ కలను అంత తేలిగ్గా కొట్టిపారవేయ లేక పోతున్నాను. ఈ కలలో గల భావ గాంభీర్యంచేత ఈ కలను అంగీకరిస్తున్నాను. నమ్ముతున్నాను. లోగడ నేను కోరుకుంటే వచ్చేటి కలవంటిది కాదీ! ఈ కల ఇలా రావటంనాకే ఆశ్చర్యం కలిగించుతుంది.

యస్. శంకర్

(1978, వేసవి తరగతుల విద్యార్థి)

అభివేదన అమృతోపన్యాసము

(భగవాన్ బాబాగారు 29-1-79 సాయంకాలం 6 గం||లకు అభివేదన బహిరంగసభ ప్రారంభమున ఇచ్చిన దివ్యోపన్యాసము)

సంగ్రహణం - 'సాయి చరణ్'

చంద్రునికి కలువయే శృంగారం
సూర్యునకు తామరయే శృంగారం
సముద్రమునకు తరగలే శృంగారం
శ్రీకృష్ణునకు శృంగారం
గగనమునకు చంద్రుడే శృంగారం
దైవ భక్తునకు విభూతియే శృంగారం.

సర్వరూపధరం శాంతం సర్వనామధరం శివం
సచ్చిదానందరూప మదైశ్వరం సత్యం శివం సుందరం

దివ్యాత్మ స్వ రూ పు లై న ప్రధానోపద్యాయ,
ఉపాధ్యాయులారా! విద్యార్థిని విద్యార్థులారా! విద్యా
పోషకులారా! విద్యాభిమానులారా!

నానా లౌకిక కోలాహలములతో నిండిన నగర
సముద్రము నందు సంసార నౌకలలో పయనించు
వ్యక్తులకు ఆధ్యాత్మిక జ్యోతి, నావికులకు గమ్యస్థాన
మును చూపించు లైట్ హౌసు లాంటిది, దీనిని ప్రతి
వ్యక్తి తెలిసి కొనవలసివస్తుంది.

ఆకాశమున సంచరించు మేఘములు వాయువేగము
వలన ఒకదానిలో ఒకటి కలుసుకొనుట ఒకదాని
నుండి మరొకటి విడిపోవుట జరుగును. అదే విధముగ
కాల నిర్ణయము వలన ఈ ప్రపంచమున సంయోగ

వియోగములు జరుగుచుండును. కాలాన్ని తను ఆదు
పాజ్జలలో వుంచుకొనుట ఎవరికి సాధ్యం కాదు.
“కాలయనము, కాల కాలాయ నము: కాలాచీతాయ
నము: కాలరక్షాయ నము:” అని స్తుతిస్తాము. కాలం
పరమాత్మ స్వరూపం. మానవుడు దేశకాల పరిస్థితు
లకు, ప్రభావమునకులొనై అనేక సుఖములను కోరి
అవి దొరకకపోవుటవలన నిరాశకు గురియగును.
ఇట్లు మానవుడు నిరంతర రాష్రతయమునకు చిక్కి
అందే జీవితము ముగించు కుంటున్నాడు. అందువలన
మనము జీవితపు నిజమైన కర్తవ్యమేమిటి యని
అలోచింపవలయును. ప్రపంచం విశాలమైనది. కాలం
అనంతం. ఈ శరీరం అశాశ్వతం. అనిత్యమైన,
అసత్యమైన ఈ శరీరమును సార్థకం చేసికొనుటకే
మానవ జీవితం లభించింది. ఎనభైనాలుగు లక్షల
జీవుల యందు జన్మ మనుష్య మిక్కిలి పవిత్రమైనది.

ఈ మనుష్య జన్మే ఏవిధంగా పవిత్రమైనది ?
అహోర, నిద్రాభయ. మైథునములు సర్వజీవులకు
సమానధర్మములు. “జ్ఞానం నరాణాం అదికం
విశేషం జ్ఞానే విహీనః పశుభిః సమానః” జ్ఞానంవలన
మాత్రమే మనుష్యులకు జంతువులకంటె విశిష్టస్థానం
లభించింది. మన జీవితాన్ని సార్థకం చేసుకోవాలంటే
మనం ప్రజ్ఞాన విజ్ఞాన సుజ్ఞానములను పెంచుకొన
వలయును.

ధర్మరాజు చక్రవర్తి. అతని తమ్ముడైన అర్జునుడు
దేవేంద్రుని కుమారుడు. అతని ధరించిన ఆ యుధము
గాంధీవం. అతనికి సహాయము చేసినవాడు బుద్ధిబల

కాలి, భుజబలకాలియైన భీమసేనుడు. అర్జునుని సారధియైన చక్రపాణి సాత్వాత్మ భగవంతుడు. ఇంతటి సహాయ ముండి కూడా సాంధ్య లెందుకు అంతటి కష్టముల పాలైనారు? దీనికి కారణమేమిటి? దీని అంత రార్థమేమిటని ప్రతి యొక్కరు ఆలోచించాలి. ఏ సమయమున ఏ కాలమున ఎవరికి ఎంతటి పరిస్థితి యుంటుందన్నది ఎవరూ చెప్పలేరు. దీని కంటా దైవమే కారణం. కార్యకారణ కర్తవ్యములకు అను గుణంగా మనమీ శరీరమును ధరించినాము. మనమీ శరీర సహాయముతో పరమాత్మ అనుగ్రహము పడయువరకు ఇది పవిత్రంగా వుంటుంది.

పరమాత్మ ఎక్కడున్నాడు? అతడు అంతటా నున్నాడు. అతనిని సర్వాంతర్యామి, సర్వభూతాంత మ్మి అని పిలుస్తారు. అతడెవరు? నిశానికి ప్రేమే పరమాత్మ. అందరి యందు ప్రేమ వుంది. వ్యక్తి గత బాంధవ్యము, సంబంధమునందు కనిపించు ఈ ప్రేమ ఈ ప్రపంచమున మిక్కిలి సంకుచితత్వమును పొందినది. ప్రతియొక్కడు ఈ ప్రపంచమున ఏదో ఒక విధముగ ఆనందమును పొందవలయునని భావిస్తాడు. అది ఎటువంటి ఆనందము. ఆహార, నిద్రా మైధునముల వలన లభించు ఆనందమే నిజమైన ఆనందముని అనేకమంది భ్రమిస్తున్నారు. ఇంకా కొంతమంది ధన, కనక వాహనాది సంపదల పొంది సుఖించాలని ఆశిస్తారు. కానీ ఈ జగత్తునందు పవిత్రమైన, సార్థకమైన, పరమాత్ముని చేరుటకు అనుకూలమైన జీవనమే, త్యాగముతో కూడిన జీవనమగు చున్నది. “నకర్మణా, నప్రజయా, ధనేన, త్యాగేనైక అమృతత్య మానుషః” అనునది ఉషనిషత్ వాక్యము. సాంసారికి బంధముల వలన పరమాత్మ తత్వమును తెలుసుకొనుట సాధ్యము కాదు. ఈ సంసార బంధములను పూర్తిగా తెంచుకొని పరమాత్మ స్వరూపమును మనసు నందుంచు కొన్నప్పుడు మాత్రమే నిజమైన ఆనందమును పడయుటకు సాధ్యమగును.

ద్వారకా వాసులందరూ శ్రీకృష్ణునితోనే “కృష్ణా నీవు నా బంధువవు, నాకు ఆప్తబంధువవు, నా రక్ష సంబంధానివి” అని చెప్పుచు తాము శ్రీకృష్ణుని బంధువుల మను గర్వముతో నుండిరి. అయితే వీరికి ఏంగతి పట్టింది? ఈ యాదవులందరూ ఒకరినొకరు కొట్టికొని తమ కులాన్నే నాశనము చేసికొనిరి. అయితే గోపికలు అట్లా అనలేదు. “పరమాత్మా మేము నీ నారము. కృష్ణా మా హృదయం నీది. మా ధన కనక వస్తు వాహనాలు, శరీరము నీది. మేముండా నీ వారం” అని చెప్పుటవలన వారు అర్చణ స్థితిని పొంది తమ జీవితమును సార్థకము చేసికొనిరి. ఈ అర్చణ స్థితియే మిక్కిలి ప్రధానమైనది.

ప్రపంచంలో అనేకమంది ధనవంతులున్నారు : కాని ఏం ప్రయోజనం? పోయేప్పుడు ఒక పిడికెక్కు మన్ను కూడా తమ వెంట తీసుకపోజాలరు. అందు వలన మన దగ్గర వున్న ధన కనక వస్తు వాహనాలు గానికి చెదగి పోవు మేముంల వలె అస్థిరమైనవి. ఇట్లుండగా మనము మనుష్యులై పుట్టియు నిజంగా ఏంచేయున్నాము? మనదేహాన్ని సంసారాన్ని పోషించు కొనుటకు కాలాన్ని వ్యర్థం చేసుకొంటున్నాం. కాలాన్ని నిరర్థంగా కడపిపుచ్చుట నిజంగా మంచిది కాదు. మనము పొందిన ఈ శరీరాన్ని పరమాత్మ సేవకు అర్పించాలి. అప్పుడు జీవనం సార్థక మవుతుంది.

శ్రీ నారాయణ భట్టు విషయంలో ఆసేకులు అనేక విషయాలకు వర్తిస్తుంటారు. ఇది నిజమైన ఒక ప్రేమ తత్వముకాదు. నారాయణ భట్టు ఇంతవాడు, అంత వాడు అని పోగిడితే దాలదు. అతనిపై నిజమైన ప్రేమ వున్నవారు అతని ఆదర్శాలను ఆచరణలో పెట్టాలి. అప్పుడు వారు శ్రీనారాయణభట్టు యొక్క నిజమైన సోదరులు, నిజమైన అభిమానులు, నిజమైన బంధువులు అవుతారు. నేడుండి రేపు నశించువది ఈ శరీరం. దీనిని ఇదే స్థితియందుంచుకొనుట సాధ్యం కాదు.

శీవితకాలంలో పవిత్రమైన కర్మకే మనము నమస్కరించాలి. “తన్నై నమః కర్మకై” అని ఉపనిషత్తులో చెబుతారు. మనము పెద్దవారికి నమస్కారం చేసినా చేయక పోయినా, భగవంతునికి నమస్కారం చేసినా చేయకపోయినా మనము నిత్యము ప్రతియొక క్షణమందు చేయక కర్మకు నమస్కరించే తీరాలి. ఈ కర్మమే మన సుఖదుఃఖములకు మూలకారణం. మనం ఎంత కర్మ చేస్తామో అంత ఫలితాన్ని పొందుతాము. ఎటువంటి తిండి తింటామో అటువంటి తేన్నులే తేన్నుతాము. ఏ విత్తనాన్ని విత్తితే అదే వృక్షము పుడుతుంది. అందువలన మంచి పనులు చేయడానికి మన ప్యుడు ప్రయత్నించాలి. నిజంగా మనుష్యుని వలె పుట్టి, మనుష్యుని వలె పెరిగి మనుష్యుని వలెనే చావ వలయును. దానికి బదులు మనుష్యుడుగా పుట్టి, మృగము వలె జీవించి రాక్షసునివలె చావరాదు.

Really the proper study of Mankind is man (మానవులకు నిజమైన అధ్యయన ఫలమే మనుష్యుడు). అని చెబుతారు. మన మనసులోని భావాలూ, మనం చేయ పనులూ, మనం చెప్పే మాటలూ-ఇవన్నీ ఒకే రీతిగా వుండాలి. మన మనోవాక్యాయములందు శుద్ధకర్మ ఆచరణ వుండాలి. ఇదే సార్థకమైన మార్గం.

భక్తి భక్తి యంటూ పూరకే జపమాలను తిప్పడం. సరియైన విధానం కాదు. కేవలం ద్యానం చేసుకుంటూ కూర్చునేది కూడా సరియైనది కాదు. ఇదీ ఒక విధమైన స్వార్థమేనని చెప్పవచ్చును. “అష్టాదశపురాణేషు వ్యాసస్య వచనద్వయం - పరోపకారః పుణ్యాయ, పాపాయ పరపీడనం” పద్మవేనిమిది పురాణముల యందు వ్యాసమహర్షి రెండు ప్రధాన విషయాలు చెప్పినాడు. ఇతరులకు ఉపకారం చేయుట అనునది మొదటిది. సార్థమైనంత వరకు ప్రజాహిత కార్యములను ఆచరించుట, ఒక వేళ ఇతరులకు ఉపకారం చేయుట

నీకు సార్థ్యం కాకపోతే అపకారమైనా చేయకు. అప్పుడదే పెద్ద ఉపకారమవుతుంది. “పాపాయ పరపీడనం” ఇతరులను హింసించడం, భాధకలిగించడం నిజంగా మంచిదికాదు.

ఈ పాపపుణ్యాలు మరేదో లోకము నుండి పుట్టిన వస్తువులు కాదు. నమోజ్ అస్తీ పాతాళే, నభూతలే ఆజ్ఞాన హృదయ గ్రంధినాళః ఇతిమోక్షం- పాప పుణ్య మోక్షాలు వేరే లోకాలనుండి వచ్చినది కాదు అని, శ్రుతులు, పురాణాలు చెబుతాయి. ఈ పాపపుణ్యాలు మొదలగు వానిని ఏ కంపెనీయు మనకు తయారుచేసి యివ్వలేదు. మన స్నేహితులూ దీనిని తయారుచేయలేదు. మనపనుల వలననే మనము పాపపుణ్యములను పొందుతున్నాము. ఈ ప్రపంచంలో ప్రతిదానికి Reaction, Resound and Reflection (ప్రతిక్రియ, ప్రతిధ్వని, ప్రతిబింబం) వుండనే వుంటుంది. అందువలన ఈ విషయాలను మనము మనసునుదుందుకొని పవిత్ర కార్యములనే చేయవలయును. అక్రియ, అనాచార, అన్యాయాలకు మనం దూరంగా వుండాలి. ‘ఏదో విధంగా డబ్బు సంపాదించాలి’ అనునది సరియైన దీక్ష (వ్రతం) కాదు. ల్యాగమే నిజమైన దీక్ష.

ఒక చిన్న ఉదాహరణ. మనము వూపిరి పీల్చునపుడు గాలిని లోనికి తీసుకొంటాం. లోపలికి పీల్చిన గాలిని తిరిగి బయటికి విడువక పోతే మన శ్వాసకోశాలు చెడిపోతాయి. నోటినుండి తిన్న ఆహారాన్ని మరొక ద్వారం గుండా బయటికి విడువక పోతే కడుపుచెడిపోతుంది. ఒక భాగమునుందలి రక్తము అక్కడ నుండి ఇంకచోటకు ప్రవహింప కుండా నిలిచి పోతే అక్కడ ఒకవుండు ఏర్పడుతుంది. కేవలం ధనకనక వస్తువాహనాదులే కాదు. మన మానసిక భావములు కూడ నిరంతరం మారుతుండాలి. మనలో మొదట స్థిరపడిన భావాలను అట్లే వుంచుకొనిన ప్రయోజనం లేదు. పరమాత్మకు సంబంధించిన

పవిత్ర భావములకు మనసులో ప్రవేశపెట్ట వలయుని మొత్తానికి మనస్సు సరిగా వుండాలి. అందుకోసమే గాంధీ మహాత్ముడు “పరమాత్మా! నన్నులకు మంచి మనసు ఇవ్వు అని భగవంతుని ప్రార్థించారు. “నవ్కో నన్యతేదే భగవాన్” అని వారు చెప్పారు. ఈ విధంగా అందరికీ మంచిబుద్ధి కలిగితేనే మనుష్యుడు నిబద్ధుని మనుష్యుడవుతాడు. మంచిబుద్ధిలేని మనిషి పశువుతో సమానము.

భక్తి అనగా నేమి? భక్తునికి భగవంతుని ప్రేమల ప్రేమే భక్తి. భక్తుకు భార్యప్రేమల మను ప్రేమోహమని పిలుస్తారు. తల్లికి బిడ్డప్రేమల ప్రేమ వాత్సల్యం బంధువులప్రేమల ప్రేమకు అనురాగమంటారు. పస్తువులప్రేమల ప్రేమ కోరిక. అయితే పరమాత్మప్రేమల ప్రేమే భక్తి. కేవలం మంత్రాలచర్చించడం, పూజ చేయడం, దానికొసం విపరీతంగా డబ్బు ఖర్చుపెట్టడం మాత్రమే భక్తి కాదు. నీవు పేదలకు సహాయ పడి నప్పుడు మాత్రమే నీకు భగవంతుని అనుగ్రహము లభిస్తుంది. పరమాత్ముని ప్రేమ పొందవలయునంటే మనము ముందుగా ప్రజాభిమానాన్ని పొందాలి. మానవ సౌదర్యమును, దైవపితృత్వాన్ని పొందాలంటే మనము తత్వమును అభ్యసించాలి. ఈ ప్రేమవలన మనము పరమాత్మను పొందవచ్చును.

ఆకాశమునందు చంద్రుడు పుడతాడు. అతనిని దర్శించడానికి టార్పిలైటు, విద్యుత్ కాంతి, గ్యాస్ లైట్ మొదలగునవి అవసరం లేదు. చంద్రుని కాంతి వల్లనే మనము చంద్రుని చూడగలుగుతున్నాం. అదే విధంగా ప్రేమ స్వరూపుడైన భగవంతుని చూడాలంటే ప్రేమ యనేది కాంతి అవసరం పరమాత్ముని దర్శించుటకు ప్రేమ మార్గం కంటే వేరే మార్గం లేదు.

ఇదొక హాసం. ఇందులో రెండు వస్తువులున్నాయి. ఒకటి దారం. రెండు పూలు. పూలు ఎక్కువగా

నున్నాయి. అదేదా దారం ఒక్కటే. ఈ పూలు నిన్ను మొగ్గలాగా నున్నాయి. నేడు వికసించాయి. లేపు రాలిపోతాయి. అయితే ఈ దారం ఇప్పుడూ ఉంది. లేపు ఇలాగే ఉంటుంది. పూవులతో కూడి యున్న ఈ దారమే బ్రహ్మ బ్రాత్రము. అందులో నిన్ను పూవులే ఈ జీవదాసులు. ఇట్లే ఈ ప్రపంచము నందు సర్వజీవంసులలోను పరమాత్మ యనుదారము కూడా ఉంది. దీనినే బ్రహ్మసూత్రం అని పిలువ వచ్చును. ప్రతి జీవి హృదయమునందు పరమాత్మ యనే దివ్యశక్తి లేక పరంజ్యోతి ఉండనే ఉంది.

ఇదొక లోటా. ఇందులో పేటంది. దీనిలో కొంచెం చక్కెర వేస్తే ఆ చక్కెర ఆలసాన చేరుకుంటుంది. అప్పుడు ప్రైస్ను నీరు తాగితే ఏమీ రుచి ఉండదు. ఒక సెంచాతో నీటిని కలియదిప్పిన ఆ నీరు తియ్య నగును. మన హృదయమును పాత్రతో పరమాత్మ దివ్యత్వమును చక్కెర ఉంగి. దీనికి తోడు ప్రాపంచిక విషయవాసనలు అరెడు నీరు కూడ హృదయంనిండా ఉంది ఆ నీటికి ఏ రుచి లేదు. అదే విధంగా ఈ విషయవాసనలను నిత్యమూ అనుభవిస్తున్నా మనకు అందులో ఏ ఆస్వాదన చిక్కదు ప్రతిరోజు తిండి తింటున్నాము. ప్రతిరోజు ముఖము కడుక్కొంటు న్నాము. ఇట్లు యాంత్రికంగా మనము 70, 80 ఏండ్లు గడుపుతాము. దీనికి కారణమేమి? మనకు జీవితము నందు నిజమైన రుచిని ఆస్వాదించుట తెలియదు. బుద్ధి యను చెంచాను ఉపయోగించి సాధనవ్వారా మన హృదయమునందున్న దివ్యత్వమున ఎల్లె ద లా వ్యాపించునట్లు చేయాలి. అప్పుడు ఈ దివ్య ఆస్వాదన అన్ని వైపులకు వ్యాపిస్తుంది.

మనము అన్ని పనులు భగవంతుని తృప్తికొరక చేయాలి. ఆపిల్ పండు తినాలని మన కనిపిస్తుందన కోండి. ఆపిల్ పండు తృప్తికోసం మనం ఆ పండున తినలేదు. మన తృప్తి కోసం తింటున్నాం. “ఈరోజు

సాక్షాత్తువా వస్తారు, మనం ఆ సభకు పోవాలి” అని కోరి మీరు ప్యాంటు బదులు ధోవతి కట్టుకొని ఈ సభకు వచ్చితిరి. ధోవతి తప్పకొనం మీరు దానిని కట్టుకోలేదు. మీ తప్పకొనం కట్టుకున్నారు. నీవు అన్నాన్ని తినేది అన్నం తప్పకొనం కాదు. నీ తప్పకొనం, ఒక వ్యక్తి తన తప్పకొనం పెళ్ళి చేసుకొంటాడు. కాని పెళ్ళి తప్పకొనం కాదు. ఉదయం ఘోషి సాయంత్రం వరకు నీవు చేయు పనులెల్లా నీ తప్పకొనమే కాని ఇతరుల తప్పకొనం కాదు. ఈ “నీవు” అనునది ఎవరు? “ఇది నా చేయి. ఇది నా తల” అని మనం చెబుతాం. “నా ఈ బుద్ధి, నా మనస్సు, నా కడుపు అని పిలుస్తాం. “ఇది నా దేహం” అని చెప్పునప్పుడు నీవు దేహం కంటే అతీతమైన వేరే వస్తువు అయితివి. అదే పరమాత్మ. మీరంతా పరమాత్మ స్వరూపులు. అందువలన ‘ఈశావాస్యం ఇదేక సర్వం’. అందరియందు అంతర్యామి రూపమైన పరమాత్మ యున్నాడు అని ఉపనిషత్తులు చెబుతాయి. ‘ఈశ్వరః సర్వభూతానాం’ అని గీత

You are not one Person, The one you think you are. నిజంగా నీవు ఒకే వ్యక్తి కాదు. ప్రప్రథమంగా నీవెవరు నీవు భావిస్తావో ఆ వ్యక్తి ని. The one others think you are. ఇతరులు నీవు ఎవరివని భావిస్తారో అదే నీవు The one really you are. నిజంగా నీవు ఏమైనావో అదే నీవు.

ఆత్మతత్త్వం పైన దేహతత్త్వం, మనస్తత్త్వమూ అను రెండు కవచాలను మనం ధరించినాము. వీటి రెండింటిని చేదించినచో నిజస్వరూపము బయటపడుతుంది. అందువలన మనమెవరిని ద్వేషించరాదు. ఎవరిని నోష్పించరాదు. ఎవరిని పరిహాసమాడరాదు. ఎవరిని దూషించరాదు. నేడు మనం ఏం చేస్తామో రేపు దాని పరిణామం అనుభవిస్తాం. యద్భావం తద్భవతి-

నీవు ఏమునుకుంటావో, ఏమి చెబుతావో దానిని నేడు కాకపోయినా పది సంవత్సరాల తరువాత అయిన నీవు అనుభవించియే తీరాలి. అందువలన నువ్వు పవిత్రంగా ఉండాలంటే ఎవరినీ దూషించరాదు. నీ కర్తవ్యాన్ని నీవు నెరవేర్చు. ఇతరులను గురించి “పిళ్ళ ఇట్లా వాళ్ళు, వాళ్ళు అట్లా వాళ్ళు” అని ఎక్కడా చెప్పకు. ఒక ఉపనిషత్తునందు ఇట్లు చెప్పినారు. “సర్వ జీవ నమస్కారః కేశవం ప్రతిగచ్ఛతి- నీవు ఎవరికి నమస్కారం చేసిననూ అది పరమాత్మనికి చేరుతుంది” అదే రీతి, సర్వజీవం తిరస్కారం కేశవం ప్రతిగచ్ఛతి - ఎవరిని నీవు తిరస్కరించినా నీవు పరమాత్మని తిరస్కరించి నట్లవుతుంది. అందువలన నీవు ఎవరినైనా నిందిస్తే అది పరమాత్మని నిందించినట్లవుతుంది. దీనిని మనసు నందుంచుకొని నీవు మంచి మార్గమున నడచుకోవాలని నేను ఆశిస్తాను.

నేడు ప్రపంచంలో ఎక్కడ చూసినా శాంతి. శాంతి, శాంతి అను మాట వినిపించుచున్నది. ప్రధాన మంత్రి నుండి భిక్షుకుని వరకు శాంతి కావాలని చెబుతారు. ఈ శాంతి మార్కెట్ లో దొరుకుతుందా? మన క్రియ, కర్తవ్య, కర్తల నుండే మనం శాంతిని పడయవలయును, చెడ్డపనులు చేస్తూ, చెడు దారిన నడచుకొంటూ “మాకు శాంతి కావాలి” అని బొబ్బలిడినచో శాంతి ఎట్లు లభించును? ఉప్పునీరు తీసుకొని ‘మాకు మంచినీరు కావాలి’ అని చెప్పిన అది ఎలా లభిస్తుంది? శాంతి మార్గమున నడిస్తేనే మనుష్యునకు శాంతి చిక్కుతుంది. కాని వేరే మార్గమున అతనికి శాంతి లభించదు.

ఇక్కడ ఈ పవిత్ర స్థలమునందు విధ్వంసం అభివృద్ధిని కోరి, వారిని భావి భారత పౌరులుగా చేయు కార్యము నిజంగా ఉదాత్త కార్యం. ఈ మార్గంవలన మాత్రమే మనదేశానికి సుఖశాంతులు లభిస్తాయి తప్ప వేరే మార్గం వలన లభించవు. రాజకీయాలు మనల్ని

రక్షించలేవు. యంత్ర, తంత్ర మంత్రాలు మనల్ని కాపాడలేవు. భారతీయ సంస్కృతి, పవిత్ర ఆదర్శాలను మనసునందుకుకొని ఉదాత్త మార్గమున నడచుకొనునూ ఈ ఆదర్శాలను జీవితమునందు అనుష్ఠించి నపుడు మాత్రం మనకు శాంతి చిహ్నముంది. అతి శీఘ్రకాలంలోనే పవిత్రమైన మన భారతదేశం కళ్యాణ మార్గమున నడచి ఆధ్యాత్మిక ఆనందాన్ని నింపుకొని “కలకల” నగవును పొందునట్టి స్థితిని పొంది తీరుతుంది.

నిజంగా నా కన్నడం మీకు అర్థం చేసుకోవడం కష్టమయ్యిందవచ్చు. ప్రతిదానికి అభ్యాస ముండాలి.

శ్రీయోహి జ్ఞానమభ్యాసం జ్ఞానాత్ ధ్యానం విశిష్టతే
ధ్యానాత్ కర్మఫలత్యాగః త్యాగాత్ శాంతిః
అనంతరామ్॥

ఎంత వారికై నా అభ్యాసముండాలి. సంభాషణలో కొంచెము కన్నడ పదాలను ఉపయోగించి మాట్లాడే అభ్యాసం నాకుంది కాని ఇంతటి సభలలో మాట్లాడే అభ్యాసం లేదు. అయితే నిజమైన భాష ఏది? హృదయ భాషయే నిజమైన భాష. ఈ నీరును తెలుగులో నీట్ల, తమిళంలో తన్ని, సంస్కృతంలో వారి, హిందీలో పానీ అని పిలుస్తారు. అయినా ఈ నీరు ఒకే పదార్థము. అదే విధంగా వ్యవహారమున నుండు భాషలు వేరు వేరైనను హృదయ భాష ఒకటే అయి వుంటుంది. అదే నిజమైన భాష. తక్కిన భాషలు

కేవల సంభాషణ కొరకు మాత్రమున్నాయి. అంతే గాని “పద్మభూషణ” మొదలగు బిరుదులు పొందుటకు ఈ భాషలు ఏర్పడలేదు. ఒకని అభిప్రాయాన్ని మరొకరు తెలుసుకొనుటకు భాషలు ఏర్పడినాయి. ఈ హృదయ భాషయే మనుష్యుని భాష. మీరది తెలుసుకొని నామాటలలో ఏమైన తప్పులు దొరలిన సరిదిద్దుకొనగలరని ఆశిస్తున్నాను.

ఈ ప్రపంచంలో నా రాయణ సేవ చేయునది ముఖ్యమైనది. నేడు ఎక్కడ చూసినా ప్రజలు తిండికి కటకట పడుచున్నారు. నిజంగా మనము కష్టపడి పనిచేసిన ఈ సమస్య వుండదు. ఎందుకంటే మనకు ఒకే ఒక పొట్టవుంది. కాని పని చేయడానికి భగవంతుడు మనకు రెండు చేతులిచ్చినాడు అందువలన రెండు చేతులతో కష్టపడి పనిచేసిన ఒకపొట్టను నింపుకొనుట మనకు సాధ్యం కాదా? కష్టపడి పని చేయడం మనకు ఇష్టంలేదు, కాని పొట్టనింపుకోవాలనే ఆశ మాత్రం వుంది. ఇదే సోమరితనం. త్యాగభూమి, యోగిభూమి కర్మభూమియైన ఈ భారతదేశమున వుట్టి మనము కష్టపడి పని చేయడానికి సిద్ధంగా వుండాలి! “కష్టే ఫలి” మనమెంత కష్టపడతామో అంతే ఫలితాన్ని పొందుతాము.

పవిత్రమైన ప్రేమ తత్వాన్ని పెంచుకొని, పరస్పరం మంచి సంబంధాలను పెంచుకొని జీవితాన్ని సార్థకం చేసుకోవాలని ఆశిస్తూ, ఆశీర్వాదిస్తూ ఈ ఉపన్యాసాన్ని ముగిస్తున్నాను.

భక్తవత్సలుడు భగవానుడు

క రిరాజు గావగ, గదలి రాలేదె, హరి వైకుంఠంబు వీడి
ప్రహ్లాదుడొవగ, నరహరి రూపంబెత్తలేదె, అసుర సంధ్య
అంబ రీషునాడుకొన, సుదర్శన చక్రంబు, సంపలేదె చక్రి
ఎన్నడేని, భక్తవత్సలుడు, భగవాను డెంచిమాడ!

ధరను చాపదుట్టు, దనుజబుద్ధిన్
వరాహరూపం బెత్తి, వమ్ముచేసినావు
దైవంబు నేనను, నహంకారమున్
నరసింహ రూపంబెత్తి, నాశంబు చేసినావు

మానవ జన్మంబెత్తి, మానవధర్మంబు,
అవని చాటి నావు, రామావతారంబునన్,
గీతనుద్ఘోషించి, విశ్వరూపంబు చూపి,
నరుని, కార్యోన్ముఖు చేసినావు, కృష్ణ రూపంబునన్

ఇట్లు, ధర్మపరి రక్షణకై యుగయుగాన,
అవతారంబెత్తి, అసుర బుద్ధుల హరించి
బుధజనుల గాచి, కలియుగాన. నీవు
కర్మసిద్ధాంత ముద్ధరింప, సాయివై నావా?

శుష్ణబుద్ధుల మనసుండి, దూరతీరాలకు దరుమ
చిత్రవిచిత్రంబుగ, చిత్రావతీ నదీతీరాన,
పుట్టపర్తి గ్రామాన, ప్రళాంతి నిలయాన, నేడు
ఉదయించె సాయి, మన హృదయాల ప్రేమనింప.

ఒక్కొక్క రక్కసు, దునుమాడ,
ఒక్కొక్క రూపునెత్తి, హరిభక్తులగాచరి,
కలియుగాన, మనంబులె. రక్కసులవుట,
ప్రేమమూ ర్తియై, వెలసె సాయి, వెతలబాప !

మానవసేవ చేయు, నిండుమనంబునన్
పట్టిన పట్టు వీడకు, ఫలితంబు వచ్చు దనుక
కోరినకోర్కె వీడకు, అది తీరుదనుక,
ఆను సత్యంబు నుదోర్పొందించు సాయి మనకు.

మనుషు లందరు ఒక్కటి, మతలములన్ని ఒక్కటి,
దేశ సరిహద్దు లెల్ల కల్ల, ద్రోహబుద్ధి వలదు,
మంచిని పెంచి చెడునువీడు, నేను నీవాడ
నీవు నావాడవను, కర్మ సిద్ధాంతంబు చెప్పుసాయి!

పరుని కష్టంబు. తన కష్టంబుగ,
భావించుటె, పరమ ధర్మంబు
తన దోషంబు గుర్తించి, పరదోషంబు
ఁజరయ కుండుటె, మానవత్వంబు,

తరతమ భేదంబు త్యజించి, సత్యంబు
పాటించుటె, పరమ పవిత్రంబు,
మనో మాలిన్యంబుల, పారద్రోలి,
నిష్కామ కర్మచేయుటె, నిజభక్తి.

అట్టి భక్తుల నాదుకొన, భగవంతుండు,
సర్వసిద్ధుండు, సర్వ శక్తి మంతుండు,
కుశలకల వీడి, మనోవాక్యాయ కర్మలన్,
మానవ సేవ జేసి, మాధవు చేరుకొమ్ము!

శరీరంబునకే, చావుపుట్టుకల్,
ఆత్మకు అంటవు, ఎట్టి సుఖదుఃఖముల్,
అది నిత్యము, సత్యము, నాశములేనిది,
మానవ అవతరణే, దైవత్వంబు కన్నచిన్న.

అమృత్యే, ప్రథమ గురువు శిశువునకున్,
తల్లి చెప్పుకున్న, తండ్రిని గుర్తించగలేదే బిడ్డ,
ప్రకృతిమాత మాట, పెడవెనిబెట్టి,
ఏరేతి గుర్తించు, మానవుండు, జగత్పితన్.

ఆత్మశుద్ధి లేని, పూజ లర్థరహితంబులు,
అహంబు వీడనంత వరకు, పరంబులేదు,
ధర్మార్థకామమోక్ష పురుషార్థములబడయ
సన్యసింప బనిలేదు, సన్ముతించు సదా సాయిసీవు.

బిడ్డనాడుకొన, కన్న తల్లి వంగిన చందాన,
దైవంబు లొంగు, భక్తుల నాదరింప,
భక్తి ప్రేమలే పాశంబు భగవంతునకు,
అద్దాని నంకుశంబుగ, నెంచకు నెన్నడైన.

తల్లిదండ్రు, తోడూనీడ, సర్వంబు, నేనై ఉండ
అన్నిచూచు చతువు లేల గాంచవు నన్ను,
చిత్త శుద్ధితోడ, ఇంద్రియ నిగ్రహంబుతోడ,
చిదానంద రూపు, సాయి ద్యానించి, పొందు

బ్రహ్మవిష్ణు మహేశ్వర రూపంబు నీ వంచు,
ప్రత్యక్ష పరమాత్మ రూపంబు సీవంచు,
కీర్తనలు రచించి, భక్తి మీర గానంబు చేతుమయ్య,
మమ్ము దీవించి, దరి చేర్చిట్రోవ వయ్య సాయి ఈశ!

సాయిబాబా - దూరదర్శిని - భవిష్యత్తు

1978 సం॥ డిసెంబర్ నెలాఖరున నా భార్య, టాటా, స్నేహితుడు ప్రొఫెసర్ ప్రీతేన్ బ్రమ్, నేను - డెన్మార్క్ నుంచి వచ్చిన మేము ముగ్గురం ప్రశాంతి నిలయం చేరుకున్నాం. అక్కడ ప్రొఫెసర్ శామ్యూల్ శాండ్విన్ మమ్మల్ని ఎదురొచ్చి కలుసుకున్నారు.

ఆది నిజంగా ప్రశాంతి నిలయమే. మేమెన్నటికీ మరువలేని ఒక వారం రోజులు అక్కడ గడిచేము.

మేము వెళ్ళిననాటి ఉదయమే స్వామి మమ్మల్ని ప్రత్యేక దర్శనం కొరకు పిలిచేడు. అంతకంటే ఏమీ కావాలి!

నేనూ నా భార్య కృషి చేస్తున్న అంతర్జాతీయ రెలివిజన్ సంస్థని స్వామి ఆశీర్వదించేడు. దానితో ఈ మా సంస్థ దిగ్విజయం పొందటానికి ప్రపంచ మంతటా ఉత్సాహ సహకారాలు అందిస్తున్నట్లు దృశ్యాలు కళ్ళముందు కనబడ్డాయి.

మానవుని మనుగడకు సంబంధించినది మా ఉద్యమం. మన పిల్లలకు మనుమలకు అనుకూలమైన పరిస్థితులను ప్రపంచంలో నెలకొల్పడమే మా ఆశయం. స్వామి యొక్క అవతార మహాద్యమం కూడా మానవాళిని నైతిక మార్గమున ప్రవేశపెట్టడమే కనుక మా దూరదర్శిని ఉద్యమానికి స్వామికి దగ్గర సంబంధం ఉందని సనాతన సారధి పాఠశాలకు విన్నవిస్తున్నాను.

రెలివిజనులను నడపుచున్న అనేక ప్రయివేటు, జాతీయ సంస్థలను దగ్గరకి చేర్చి పరస్పర సహకారంతో ఈ ఉద్యమం కొనసాగించటమే మా ఆశయం.

రంతో ఈ ఉద్యమం కొనసాగించటమే మా ఆశయం. ఉదాహరణకు పన్నెండు సంస్థలు ఈ ఉద్యమంలో చేరి ఒక్కొక్క సంస్థ ఒక్కొక్క అంతర్జాతీయ సమస్యపై ఒక్కొక్క కార్యక్రమం ఒక సంవత్సరంలో తీసివేసుకుందాము. సంవత్సరానికి పన్నెండు కార్యక్రమాలు వుండు. ప్రతి సంస్థ వాళ్ళు తీసిన కార్యక్రమంతో పాటు మిగిలిన పదకొండు కార్యక్రమాలు కూడా ప్రదర్శించగలుగుతారు. అంటే ఒక్కొక్క సంస్థ సంవత్సరానికి పన్నెండు, అంటే నెలకొక కార్యక్రమాన్ని ప్రదర్శిస్తుంది.

అయీ దూరదర్శిని కార్యక్రమముల తయారీలో సాంకేతిక పర్యవేక్షణ చేస్తూ అందరితోనూ సహకరిస్తాము. మేము దూరదర్శినిద్వారా తీసి ప్రదర్శించదలుచున్న కొన్ని అంశముల జాబితా అందాకా తయారుచేశాము.

ఆహారకొరత - జనాభా
యద్ధమవల్ల ప్రమాదం
మానవత లేని విజ్ఞానం
ఆతిగా సాంకేతిక పరిజ్ఞానాభివృద్ధి-ప్రమాదం.
సహజవనరుల విధ్వంసం.
గాలి, నీరు, నేలల కాలుష్యం.
మానవాళిలో నైతికపతనం.
జీవ్యాచరణ సమస్యలు
సంసారజీవన వ్యవస్థ విచ్ఛిన్నం.
త్రాగుడు, మత్తు మందులు, నవ్వ - కొరతనగం.

యంత్రారాధన, ధనాశ, ఆశాంతి.
వ్యక్తికి సుఖశాంతులు ఎంతమావులా?
మానవుడూ ఒక యంత్రమేరా?
పుట్టిటకు ముందు గిట్టుటకు తర్వాత ఏముంది?
మతము విజ్ఞానముల సంబంధము.
సాయిబాబా - వారి మహిమలు -
వారి విద్యా విధానం - దివ్య సందేశము.

ఇది కేవలం సూచనప్రాయం. భవిష్యత్తులో
మానవుని జీవనసమస్యలు ఎన్నెన్నో తెలివిజ్ఞు
కార్యక్రమాలకు ఆద్యుల కథావస్తువులు కాగలవు
ఇదంతా మీకొక నవ్వలాటగా అనిపించినా భవి
ష్యత్తులోని మానవుని మనుగడను గురించి కూహ
గానం ఎంతయినా వినోదదాయకం.

ఈ ఉద్యమం ఆరంభించిన మేము ప్రవక్తలము
కాము. భవిష్యత్తు ఎదుర్కొనే ప్రశ్నలకు, సమా
ధానాలు కూడా మాకు తెలియవు. కాని ఒక విషయం
మేము ఖచ్చితంగా చెప్పగలం. ఈనాడు దూరదర్శినిలు
ప్రదర్శించే కల్పితగాథలు కంటే దౌర్జన్యం దుర్మార్గం
ప్రేరేపించే అంశాలు కంటే పుద్బలాత్ ఆటకంటే
మేము ప్రదర్శించదల్చుకున్న కార్యక్రమాలు నైతిక
ప్రయోజనం ఉన్నవి. నేటి ప్రపంచంలో దూరదర్శిని
కార్యక్రమాలు మనస్సులపై ఎంతయినా ప్రభావం
కలుగజేస్తాయి. అందుచేత ముఖ్యమైన అంశములపై
చర్చలద్వారా మానవాళియందు కనువిప్పు కలిగించి
నైతిక పరివర్తన వైపు మనస్సులను మళ్ళించే అవ
కాశం ఉంది.

డా॥ యన్. పి. రహాలా, డా॥ డానెరాబిన్సన్
రచించిన గ్రంథం 'సాయిబాబా - వారి సందేశం'
మొదలయిన గ్రంథాలు టి. వి. కార్యక్రమాలకు
ఎంతో ఆదర్శమైనవి. అందులోని 'విశ్వమానవ
సమాజ నిర్మాణం' 'సాయి సమాజ నిర్మాణం' 'సాయి

ఉన్నత విద్యావిధాన ఉద్యమం' మొదలయిన అధ్యా
యములు దూరదర్శిని ప్రసారానికెంతో అద్భుతంగా
ఉపకరిస్తాయి.

ప్రిన్సిపాల్ శ్రీ నరేంద్ర సౌజన్య సహాయముతో,
వైట్ ఫీల్డ్ లో ఉన్న శ్రీ సత్యసాయి కిశాళాలను సంద
ర్శించినపుడు ఆక్కడ మానవోద్ధరణకు జరుగుచున్న
అమూల్య కృషి ముగ్ధులను చేసేసింది. ఇక్కడ
భజన చేస్తున్న విద్యార్థులను చూసినప్పుడు ఇందులో
ఎంతోమంది మరో శతాబ్దంలో, ఆత్మహత్యా సదృశ
మైన నైతిక పతనానికి గురైన మానవాళి నుద్ధరించే
మహానాయకులు కాగలరనే ఆశాభావం కలుగుతుంది.

ఫిల్ములు తియ్యడం వృత్తిగా గల నేనూ నాభార్య
టాటా ప్రశాంతినిలయం, వైట్ ఫీల్డ్ లలో కొన్ని
దృశ్యాలను ఫిల్ముగా తీశాము. స్వామి దర్శనమిచ్చే
సన్నివేశాలు, స్వామి సాయిగీత చేత మాల వేయించు
కున్న దృశ్యం, స్వామి అద్భుత చర్యలను గూర్చి
ప్రత్యేక ప్రసంగము లిచ్చిన డా॥ భగవంతుం, డా॥
శాండ్ వీన్, శ్రీ హౌవార్డ్ మర్సెట్ మొదలయిన
వారితో ఇంటర్వ్యూలను చిత్రీకరించేము. ఇంతవరకూ
తీసిన చిత్రము స్వామిపైన ఒక డాక్యుమెంటరీ
చిత్రము రూపొందించుటకు సరిపోవునని అభిప్రాయము.
తీవ్రమైన భౌతికవాదం ప్రబలిన నేటి ప్రపంచంలో
అధ్యాత్మిక విషయముల పట్ల అభిరుచి కలిగించడం
సులభం కాదు; అయితే స్వామి ఆశీస్సులున్నాయి
కనుక మా ఉద్యమం ప్రజాదరణ పొందుతుందని
తద్వారా సాయిబాబా, వారి సందేశమును వ్యాప్తిచేసే
అదృష్టం కలుగుతుందని విశ్వసిస్తున్నాము

మా అంతర్జాతీయ దూరదర్శిని ఉద్యమం కార్య
రూపం దాల్చినప్పుడు మేము ప్రశాంతినిలయం వైట్
ఫీల్డ్ లలో తీసిన ఫిల్ము మా కార్యక్రమాలలో సము
చిత స్థానం ఆక్రమిస్తుంది.

స్వల్ప ధనవ్యయంతో ఈ ఉద్యమాన్ని నిర్వహించాలని మా ఆశయం. అంతేకాని దీనితో పెద్ద వ్యాపారం కొనసాగించాలని కాదు. ఈనాడు ఆడు గంటుచున్న ప్రేమ, వివేకములు పునరుద్ధరించబడాలని ఈ ఉద్యమం వాటికొక వాహిక కావాలని ఆశిస్తున్నాము. ఐక్యరాజ్యసమితి, ప్రపంచ ఆరోగ్య సంస్థ, అంతర్జాతీయ సాంఘిక, సాంస్కృతిక సంక్షేమ సంస్థలవంటి ప్రపంచ సంస్థలు, ప్రముఖ న్యాయులు, వాణిజ్య సంస్థలు మత ప్రాణిపక్ష మీద నెలకొల్పబడ్డ

సేవాసంస్థలు అందించే సహకారము మీదా బహుళ ప్రజావరణ మీద మా ఉద్యమ నిర్వహణ ఆధారపడి ఉంటుంది.

అన్నివరకు చె ముఖ్యముగా సామిఖావా ఆశిస్తులు మాకు అండదండలు.

హేగెల్ హెస్సెల్ బార్న్,
స్కాట్స్ బర్గ్, డెస్సెల్.

అశిష్టత

భయమెందుకు ?

“నేనుండగా భయమెందుకు?” స్వామి చెప్పే వజ్రంలాంటి వాక్యం యిది. తరచు దీన్ని మనం స్మరిస్తూ ఉంటాం. బాబా వారి చిత్రాల క్రింద ఈ ఆభయవాక్యం ఉంటుంది. వారి షిరిడీ రూపంలో కూడా ‘నీవు నన్ను చూస్తే నేను నిన్ను చూస్తాను’ అంటూ ఉండేవారు. యిది వారి షిరిడీ రూపంలో చెప్పిన వజ్రం వంటి వాక్యం. భజన ముదిరాల్లో ఈ రెండు వాక్యాలనూ ఆట్టలమీద వ్రాసి వీటిని ప్రదర్శించుతారు. ఈ రెండు వాక్యాలనూ పవే పదే మనం మననం చేయాలి. అప్పుడే మనం మానవతనుంచి మాధవతకు వరిజామం చెందుతాం. మనలో ఈ పరిజామం కలిగించటానికే తాము మానవాకారంలో వచ్చి నట్లు స్వామి అంటూ ఉంటారు.

భజన ముదిరంలో కూర్చోని ఉండగా “నేనుండగా భయమెందుకు?” అని వ్రాసిన అట్టమీద నా దృష్టి పడింది. ఇందులో ‘ఎందుకు?’ అనే ప్రశ్నార్థక పదం ఉంది. ‘భయపడవద్దు’ అని చెప్పకుండా, ‘భయ

మెందుకు’ అని ప్రశ్నిస్తున్నారు స్వామి. అయితే వ్యక్తిగతంగా బాబా ఇంటర్వ్యూ ఇచ్చినప్పుడు ‘నీవు ఒక టిక్కెట్టు కొనుక్కొని ప్రయాణం ప్రారంభించు. నేను టిక్కెట్టు లేని ప్రయాణీకుడుగా నీతో ప్రయాణం చేస్తూనే ఉంటాను”. ఇలా భక్తులమీద గల కరుణతో స్వామి చెబుతారు కానీ “నేను ఉండగా భయమెందుకు?” అని మనల్ని ప్రశ్నిస్తూ ఉంటారు.

“భయమెందుకు?” అనేది ఎకతెగని ప్రశ్న. ఎప్పుడు భయం చెనల్ని అడహించినా మనకు మనం ఈ ప్రశ్నను వేసుకోవాలి. మన నిత్య జీవితంలో వందలసార్లు భయగ్రస్తులం అవుతూ ఉంటాం. బాధల్లో ఉండగా మనం బాబాకు తప్పక తలుచుకుంటాం దోష చూపించవలసినదిగా ప్రార్థించుతాం. “నేనుండగా భయమెందుకు?” అనే ఆభయవాక్యాన్ని గుర్తు చేసుకుంటాం. అప్పుడు మనలో ధైర్యం కలుగుతుంది. ధైర్యంగా ప్రవర్తిస్తాం. బాబా మనలను రక్షిస్తారని విశ్వాసంతో ప్రవర్తిస్తాం.

ఇటీవల ఒక సాయితత్తుని జీవితంలో ఒక సంఘటన వినే అదృష్టం నాకు కలిగింది. ఆయన ఒక కాలేజీలో ప్రిన్సిపాల్. ఆ కాలేజీ విద్యార్థులు 'రౌడీ యిజం'కు పేరు పొందినవారు. ఆ కాలేజీలో పని చేయటానికి తెచ్చరర్థం ఎవ్వరూ ముందుకు రారు. అలాటి కాలేజీలో మన సాయితత్తుడైన 'యాక్టింగ్ ప్రిన్సిపాల్' నిజంగా ప్రిన్సిపాల్ గానే 'యాక్టు' చేస్తున్నాడు. లోకాతీతశక్తి పైన విశ్వాసం లేని ప్రిన్సిపాలులా సరిగ్గా 'యాక్టు' చేయలేకపోతూ ఉంటారు. అయితే మన మిత్రుడు ఎవ్వరికీ భయపడకుండా 'యాక్టు' చేస్తూ ఉంటారు. బాబావారే కాలేజీకి ప్రిన్సిపాలు అనీ, తాను మాత్రం బాబావారి ఉపకరణంగా 'యాక్టు' చేస్తున్నాననీ ఆయన చెబుతారు. ఈ రోజుల్లో దేశవ్యాప్తమైన విద్యార్థి అల్లరిని ఆయన ఎదుర్కొనని వచ్చింది. విద్యార్థి నాయకుడు ఒక తెచ్చరరు మీద చెయ్యి చేసుకున్నాడు. అదీ ప్రిన్సిపాల్ గా ఉన్న తన ముందు. మన 'యాక్టింగ్ ప్రిన్సిపాల్' ఈ క్రమశిక్షణా రాహిత్యం చూసి సహించలేక పోయాడు. తన హృదయమందిరిలోగల బాబాను ప్రార్థించారు. "నేనుండగా భయమెందుకు. నీ కర్తవ్యం నీవు నిర్వహిస్తూ ముందుకుపో" అన్నారు బాబా. వెంటనే ఈ విద్యార్థి చేసిన నేరానికి శిక్షించాని దైర్యంగా ఒక నిర్ణయం తీసుకున్నాడు. "చూడు ! నీ ప్రవర్తన విద్యార్థి లోకానికే సిగ్గుచేటు. ఒక అధ్యాపకుణ్ణి నీవు కొట్టటం క్రమశిక్షణకు విరుద్ధంగా ఉంది, అందుకు నిన్ను సస్పెండ్ చేస్తున్నాను." అన్నారు ఆయన. బాబా వారిచ్చిన దైర్యమే ఆయన దైర్యం. లేకపోతే ఆ కాలేజీలో పని చేసే ఏ ప్రిన్సిపాలు అంత చర్య తీసుకోకపోను. ఆ విద్యార్థి నాయకుడూ విచిత్రంగా కంటిసీరు పెట్టుకున్నాడు. శ్మశానమున కొనం ప్రార్థించాడు. "నీవు పశ్చాత్తాపం చెందటంవల్ల నిన్ను శ్మశానం చేయవలసింది. కానీ నా విద్యుత్త ధర్మం నేనూ నిర్వహించాలి. నీకు సస్పెన్షన్ ఆర్డరు ఇవ్వాలి.

దానికి నీవు శ్మశానార్థన పత్రం సమర్పించాలి. ఒక రోజు నిన్ను సస్పెండ్ చేశాక నిన్ను మళ్ళీ కాలేజీలో చేర్చుకోవాలి" అన్నారు ప్రిన్సిపాల్. ఆయన అంత పనీ చేసి ఒకరోజు కాలేజీని మూసివేశారు. విద్యార్థులు అల్లరి చెయ్యలేదు. ఆయన్ని ఎవ్వరూ 'మెయిన్' చేయలేదు. మర్నాడు కాలేజీ తెరిచారు. అంతా ప్రశాంతంగా నడుస్తోంది. అప్పడు కాలేజీ యజమాన్య సభ్యులకు, పెద్దలకు జరిగిన చర్యను గూర్చి ప్రిన్సిపాలు వివరించారు. ఆ రీతిగా ధర్మాన్ని నిర్వయంగా నిర్వహించిన ప్రిన్సిపాలు గుండె దైర్యానికి వారంతా ఆశ్చర్యం చెందారు. తనకు గల దైర్యం తన హృదయంలో గల దైవం ప్రసాదించారని ప్రిన్సిపాలు చెబితే వారంతా ఆ దైవశక్తి అపారమైనదని అంగీకరించారు !

"నేనుండగా నీకు భయమెందుకు?" అనే స్వామి వాక్యం ఒక దివ్యమంత్రం. దీన్ని గూర్చి మరొక గాథ మరో భక్తుని ద్వారా విన్నాను. ఇది ఒక అందుని గాథ. బాల్యంలోనే అంధత్వం వచ్చినా తెలివి తేటలతో యం.ఏ. ప్యాసయ్యాడు. భగవద్గీత 700 శ్లోకాలూ ఆ చిరవ సుంచి ఈ చివరిదాకా కంఠ స్థంగా వచ్చు. ఒక శ్లోకం మీద ఒక గంట ప్రసంగించ గలడు. ఆయన బాబా భక్తుడు. "వృద్ధిసర్థిలు" తరగతులు కూడా నిర్వహిస్తాడు. టీచరుగా ఆయన ఇంటర్మీడియట్ వెళ్ళవలసి వచ్చింది. "నీవు గుడ్డివాడివి విద్యార్థులను ఎలా అదుపులో పెట్టగలవు?" అని ఇంటర్మీడియట్ పెద్దలు ప్రశ్నించారు. ఇతరుల్లో లేని శక్తి నాకొకటి వుంది. నాకు విశ్వాసం దైర్యం రెండూ వున్నాయి. నాకు భగవంతునిలో విశ్వాసం, విద్యార్థుల పట్ల ప్రేమ వున్నాయి. నా తరగతిలో విద్యార్థులు నా ముందు రౌడీపనులు చెయ్యరని నానమ్మకం అన్నాడు ఆయన. నేనుండగా నీకు భయమెందుకు?" అంటూ బాబా అతన్ని పోషింపించుతూ అలా చెప్పిం

చారు. అతనికి ఉపాధ్యాయ పదవి లభించింది. చాలా కాలం నుంచి ఆ పాఠశాలలో ఆయన పనిచేస్తున్నాడు. అందరిలోనూ ఎంతో పేరు తెచ్చుకున్నాడు. ఆయనకు విద్యార్థుల వల్ల ఏ ఇబ్బంది కలగటం లేదు. ఇదంతా పైన చెప్పిన మంత్ర ప్రభావమే అంటారు. ఆయన!

మూడవ కథ! ఒక ప్రిన్సిపాలు గారిది. ఆయనా స్వామి భక్తుడే. ఒక విద్యార్థి బి.ఎ. ప్యాసయ్యాడు. కానీ చాలా దుర్మార్గుడు. పోట్లాట, కొట్లాట అతడికి సహజ గుణాలు. యం.ఎ.లో చేరటం కోసంవచ్చాడు ఇంటర్మ్యూ జరుగుతోంది. ఇంటర్మ్యూ బోర్డు సభ్యులందరికీ అతడి సంగతి తెలుసు. కనుక అతనికి యం.ఎ.లో సీటు నిరాకరించారు. ప్రిన్సిపాలుగారు సాయి భక్తుడు. “ఎందుకుభయం? నీ ఉనచర్యను ప్రేమతో నింపు, భయపడకు”, అంటూ బాబావారు ప్రిన్సిపాలుకు ధైర్యం యిచ్చారు. ఆ పొగరుమోతు విద్యార్థిని తన ప్రక్కకు పిలిచారు ప్రిన్సిపాల్. “ఆ గోడమద మీ గురువుగారి ఫొటో వుండివాడు, నీవు తెలివిగలవాడివి. కానీ పరిస్థితుల ప్రాబల్యంతో నీవు ఇలాటి దుష్ప్రవర్తనకు దిగజారిపోయావు. ఇప్పుడైనా నీ పొరపాటుకు పశ్చాత్తాపంచెంది, మీ గురువుగారిని శ్రమించ వేడుకో. ఇకముందెప్పుడూ అలాటి పొగరుమోతు పనులు చెయ్యనని హామీయివ్వు ఆయన నిన్ను శ్రమిస్తారు; అని బుజ్జగిస్తూ ఆ విద్యార్థితో చెప్పారు. విచిత్రంగా అందరూ చూస్తుండగా ఆ విద్యార్థి ప్రిన్సిపాలుగారి కాళ్ళమీద పడ్డాడు. ప్రిన్సిపాల్ అభిష్టం ప్రకారం అతడికి యం.ఎ.లో సీటు దొరికింది. ఆ తర్వాత ఆ విద్యార్థి ఆ కళాశాలలో ఉత్తమ విద్యార్థిగా తయారయ్యాడని ప్రిన్సిపాలుగారు చెప్పారు.

“భయమెందుకు?” ఇది అందరూ ఎదుర్కొనే ప్రశ్న. క్లిష్ట సమయంలో ఈ ప్రశ్నను మనకుమనం

వేసుకోవాలి. అప్పుడు మనలో గల సాయి మనక అభయంయిస్తారు. ఈ మాత్రం శ్రద్ధ విశ్వాసంవుండే మనం ధైర్యంగా మాట్లాడుతూ, ధైర్యంగా మన విధిని మనం నిర్వహించగలం, ఫలితాలకు భయపడం ఎల్లప్పుడూ సాయి మనతోడే వున్నారనే సమ్మతం, అనుభవం మనచేత ఎన్నో విలువగల పనులు చేయిస్తాయి.

అందుచేతనే ‘భయపడకు’ అని అనకుండా “భయమెందుకు” అనే ప్రశ్నార్థకంలో బాబావారు బోధిస్తారు. మనకు గల వివేక దృష్టితో ఉదయం నుండి రాత్రి దాకా ఈ ప్రశ్నను వేసుకుంటూ ధైర్యంగా ప్రవర్తిస్తే. ఈ మన దేశం, ఈ మానవలోకం మనం చూస్తున్న పరిస్థితిలో వుండబోదు. ఒక సాధారణ మానవుడుగా ఎలాటి నైతిక శక్తి పోతావామో లేకపోతే ఎవరికి వారు భయపడుతూ బ్రతకక తప్పదు. అయితే ఈ విశ్వాసం మనలో కలిగినప్పుడు మనం ఎవరికి భయపడాలి?

బాబావారు తమ పూర్వాపకాలలో కూడా ఇదే చెప్పేవారు, “నీవు నన్నుచూడు.నేనూ నిన్ను చూస్తూ వుంటాను.” అని, మనం స్వామివైపు మన దృష్టి మరల్చటం నేర్చుకోవాలి. అప్పుడే స్వామి కృప మనపై ప్రసరించేది. మానవ మాత్రుడు భగవంతుని భయపడుతూనే చూస్తాడు. అయితే మన పవిత్ర దేశంలో మన నాగరికత ప్రారంభించిన నాటి నుండి మన మహర్షులు, తపస్సులు “అభీః”, “అభీః”, “అభీః”, భయపడకు, భయపడకు, భయపడకు, అంటూ హెచ్చరిస్తున్నారు. మనం మనుజులం కాదు మాధవులం అని మనం గుర్తించాలి. నిర్భయత్వం అనే పెన్నిధికి స్వామి మాధవుడు. ఇది బాబా వా! చ్చిన సాధన మంత్రం “నేనుండగా భయమెందుకు” అనే దానిని విశ్వసించి అలా ధైర్యంగా ఆవరింప నపుడే సాధ్యం అవుతుంది.

—యం. వి. నారాయణ మూర్తి.

చిరకాల విశ్రాంతికి వీడ్కోలు

అలవాటు ఒక సారి పట్టుకుంటే వాటిని మరం విడిచి పెడదామన్నా అవి మనల్ని విడిచిపెట్టవు. ప్రపంచమంతటా మానవాళిని పీడించే అలవాట్లలో బొగ త్రాగడ మొకటి.

నన్ని దురభ్యాసం వాటిగ నంపవ్వరాలుగా పట్టి పీడిస్తుంది. సరదాకి మొదలు పెడే శాశ్వతంగా పట్టుకుంది. మొదట్లో రోజుకు మూడు నాలుగు సిగరెట్లు కాల్చే అలవాటు యింకా ముప్పుయికి పెరిగింది.

1978 సం॥ సెప్టెంబర్ 21వ తేదీ గురువారం ఈనాళ్లననానికి అంతిమదినం. ఆనాడే నా ప్రేమమైన స్వామిని దర్శించిన సుదీనం. ఉదయం 11 గం॥ 20 ని॥ అయింది. అప్పుడే ఒక సిగరెట్ పేకట్ కాని సిగరెట్ కాల్చి, నా శ్రేయోభిలాషి, స్వామి భక్తుడు అయిన ఓ స్నేహితుడు దగ్గరకి తిన్నగా వెళ్ళేను. అతని ముందు కూర్చోమన్నాడు. ఉదయం తను పూజచేస్తున్నప్పుడు నన్ను సిగరెట్లు రాలపడం మానెయ్యమని స్వామి తనతో చెబుతున్నట్టు స్వామి రూపం గోచరమైందని చెప్పాడు.

ఇది నా ప్రేమమైన స్వామి యొక్క అజ్ఞా భక్తు సిగా ఆ యజ్ఞను శిరసావహించుట నా విధి. అదే స్వామి అజ్ఞ అయితే ఈ క్షణం నుంచి యిక సిగరెట్లు మట్టను అన్నాను. ఆ మరునాడు నా పూజగదిలో వున్న స్వామి చిత్రపటం ముందు సాష్టాంగపడి నాలో వుండే ఆ బలహీనతను హతమార్చి నా ప్రతినకు విజయం చేకూర్చమని ప్రార్థించేను. ఆ తర్వాత కొద్ది రోజులలో నేను పడిన మానసిక చిత్రపథ ఎలాంటిదో సిగరెట్లు కాలేవాళ్ళకే తెలుస్తుంది. స్వామి అనుగ్రహం వల్ల వారం రోజులు ఆ మనోసంక్షోభాన్ని భరిస్తూ, మొత్తంమీద కాల్చుట మానేసేను. ఆ వారం రోజులూ ఈ చిరకాల మిత్రుడు లే క పో వ డం తో

జీవితం సూక్ష్మంగా, రసవిహీనంగా కనబడింది. తీవ్ర మైననాంబ, ని రా శ. కోపం, ఆందోళనలతోనా మనస్సు అల్లకల్లోలమైంది. వారం రోజుల ఆనంతరం మనోదౌర్బల్యం నా మనస్సును ఆక్రమించగా స్వామి అజ్ఞను ఉల్లంఘించే స్థితికి వచ్చేను. కాని మళ్ళీ మనస్సును స్వాధీన పరచుకొన్నాను. అటుపైన మనో పీడనకు లొంగలేదు. అవేదనతో తీవ్రంగా స్వామిని ప్రార్థన ప్రార్థన. ప్రార్థన - నిర్విరామ ప్రార్థన. అదే నాకు శరణ్యమైంది.

విజయం సాధించేను. స్వామి అనుగ్రహానిదే యీ విజయం. ఈనాడు 1979 సం॥ మార్చి 21 వ తేదీ. నా స్నేహితుడికి వీడ్కోలిచ్చి సరిగ్గా అరు నెలలైంది. ప్రమాద పరిస్థితిని దాటేశాను ఇక మళ్ళీ సిగరెట్లు కాలేవు అనశాశం లేదు.

ఎంత హాయి ! ఈ వ్యసనం నుంచి బయట పడటంతో ఎంతో డబ్బు మిగిల్చింది. ఆరోగ్యం ఎంతో బాగుంది. అన్ని కంటే ఆనందం కలిగించేది నా భార్య ముఖంలో చెరగని చిరునవ్వు.

నేనూ మటుంబ స భ్యు లం స్వామికి హృదయ పూర్వక కృతజ్ఞతాభివందనము లర్పించు కున్నాము. భక్తులలో ఈ దురభ్యాసము యొక్క సంకెళ్ళలో చిక్కుకున్న సోదరుడెవరైనా ఈనా అనుభవాన్ని గురించి చదివి బంధ విముక్తుడై తే నేనెంతో ఆనందిస్తాను.

బొగ త్రాగే సోదరులకు నా విన్నప మేమిటంటే - అధైర్యపడకండి ; స్వామి ఎప్పుడూ మీ కూడానే వుంటారు. నా ప్రార్థనవిని నా నిరాశ బారినుండి కాపాడారు. మీరు విజయం సాధిస్తారు, సందేహం లేదు.

విజ్ఞాన శాస్త్రము - దాని పరితత్వము

“ప్రకృతిని గూర్చి సక్రమంగా పరిశీలించి గ్రహించుట” విజ్ఞాన శాస్త్రముగా నిర్వచించబడింది. ప్రకృతి యొక్క నిజతత్వమును అన్వేషించుటయే విజ్ఞాన శాస్త్రము. ప్రకృతి యొక్క స్వభావమును, వైపరీత్యములను తరగతులుగా విభజించి అది “ఎందుకు? ఎలాగ?” పరిణమిస్తాయో పరిశీలించుచే నిర్దష్టమైన విజ్ఞానశాస్త్ర మవలంబించే పద్ధతి. పద్ధతిలో చుగ్గాహ్యమైన అంశములున్న సంగతి విజ్ఞాన శాస్త్రవేత్తలు కాదనలేరు. అటు వంటి అంశముల అన్వేషాన్ని గుర్తించి వాటిని ప్రత్యేక శ్రద్ధతో పరిశీలించాలి. ఇటువంటి అమృతమును గుర్తించి విజ్ఞాన శాస్త్ర వేత్తల అభిప్రాయాలు కొంతకాలానికి మారుతూ వుంటాయి. విజ్ఞానశాస్త్రంగా ఎన్నో అంశాలను గూర్చి పాఠసిద్ధాంతాలను త్రోసి పుచ్చి కొత్త సిద్ధాంతాలను ప్రవేశపెట్టుట కాలక్రమేణా జరుగుతూనే వుంటుంది.

ఒకప్పుడు అణువు అవిచ్ఛిన్నమైనదనే అభిప్రాయం వుండేది. ఈనాడు అణువులో ప్రోటాన్లు న్యూట్రాన్లుతో కూడుకున్న న్యూక్లియస్ అనే కేంద్రం చుట్టూ ఎలక్ట్రాన్లు అనే విద్యుత్ కణములు నిర్ణీతమైన మార్గాలలో పరిభ్రమిస్తున్నాయని గ్రహించబడింది. ముందు ముందు ఈ అభిప్రాయంలో ఏమిసూర్పు లోస్తాయో చెప్పలేము. ఒక అభిప్రాయము నిర్దష్టమైనదని విశ్వసించకుండా, అన్వేషణ ఫలితంగా గ్రహించి సత్యముల నాధారము చేసుకొని అభిప్రాయమును మార్చుకొనుటయే సక్రమమైన పద్ధతి.

ఒకప్పుడు పదార్థము ‘శక్తి’ అనునవి అవ్యయములనీ, వాటిని సృష్టించుట కాని నాశముచేయుట కాని సాధ్యము కాదనీ వాటిని మార్చుట సాధ్యము కాదనీ సిద్ధాంతీకరింపబడింది : పదార్థమును శక్తిగానూ, శక్తిని పదార్థముగానూ మార్చవచ్చునని ఆయిన్ స్టీన్ చేసిన ప్రటటన చుగ్గాహితీ కలగజేసింది. శక్తి పదార్థముల మధ్య పరిణామ పరిమాణములను తెలియజేయు సూత్రమును కూడా కనుపెట్టెను. ఇవన్నీ నిజమని రుజువుచున్నట్లుంటే మూల సిద్ధాంతము మారి వలసివుంటుంది. 250 సంవత్సరము క్రితమే సర్ ఐజాక్ న్యూటన్ పదార్థము శక్తిగానూ, శక్తి పదార్థముగానూ మారుచుండుట ప్రకృతివాద విశేషముగా కనబడుతుంది. అన్నమాటలను ఈ సందర్భంలో గుర్తుచేసుకొనుట యుక్తము. అప్పట్లో ఆ మాటల విలువ గుర్తించివుండదు. కొందరు విజ్ఞాన శాస్త్రవేత్తలు న్యూటన్ మాటలను లిఖితపూర్వకంగా (An approach to modern Physics by E.N. Dac, Andrade E.I.B.S. Science To-day series 1962 PP.160) అనే గ్రంథంలో భద్రపరిచినట్లు ఎరుగుదురు. ఆ మాటలు నిరాధారముగా కబడి నప్పుటికీ, విజ్ఞాన శాస్త్రవేత్తకి సత్యాసత్యముల విశ్లేషించి పరిశీలించుట సహజము. వివిధ అభిప్రాయములను విశ్వాసములను నీతిగా పరిశీలించి ఓర్పునెర్పూ, వేదాంతీకరణ, విజ్ఞానవేత్తకి వుంటాయి.

కాలక్రమేణా వైజ్ఞానిక ప్రయోగల ఫలితంగా పదార్థము, శక్తి పరస్పరం రూపాంతరములు పొంద

ఎందుకు కష్టంగా ఉంది అని - స్వామి అంటే నాకు ఎలాటి భయము, ఇంకా లేకపోయేది. అది పనితనపు ధైర్యం. ఎయన నాకో మంచి స్నేహితుడని, దాని సన్నిహితులను మాత్రమే తెలుసు. కలిగినప్పుడల్లా ఏమో ప్రశ్నలు దేస్తూ ఉన్నాయి. స్వామిని అడుగుతూ ఉండేవాణ్ణి. అంత ధైర్యంగా ఉన్నాడు ప్రవర్తించలేదు.

నా ప్రశ్నకు స్వామి చటుక్కున సమాధానం చెప్పారు. “నీ పెరట్లోని మొక్కలను నీవు ఆకారంగా బాధిస్తున్నావు కదా” అన్నారు స్వామి. మొక్కలు ఫిర్యాదు చేశాయా స్వామికి ?

అప్పుటినుంచీ మొక్కలను పీకటం మరల నాటటం ఆపివేశాను. స్వామి చెప్పిన సమాధానంలో గల గాఢమైన తాత్విక ప్రాముఖ్యతను కట్టిపల వారంలోనే గుర్తించాను!

మొక్కలను హింసించే నాలోని రాక్షస స్వభావాన్ని స్వామి గుర్తించటం మొదటి విశేషం ఇది. స్వామికి గల సర్వజ్ఞత్వాన్ని తెలియజేస్తుంది, మంచిని బోధించటంలో స్వామి ఉత్తమోత్తమ గురువులని కూడా దీనివల్ల తెలుస్తుంది. ఒక చిన్న మాటతో నాకు గల ఒక చెడ్డ అలవాటును స్వామి తొలగించారు.

అంతేమాత్రం స్వామి సకల వరాచర జగత్తులోనూ సర్వభూతములయందు గల హృదయాధినేత అని కూడా దీనివలన ఋజువయింది. స్వామి అన్నింటిలోను ఉన్నారు. మొక్కలలో కూడా! అప్పటినుంచీ బొరవాటున కూడా ఏ ప్రాణిని హింసించటం, కష్టపెట్టటం మునుకుంటున్నాను స్వామి దేవుని అహింసా భక్తిం సృష్టిలోని అట్టతడుగు వాటికి కూడా వర్తిస్తుంది.

ఏమి అవసరమో, ఏమి ప్రయోజనకరమో స్వామికి జాగా తెలుసు. ఏది చేసినా, ఏమి చెప్పినా ఒక ప్రయోజనంతో స్వామి చేస్తారు, చెబుతారు. దేన్ని స్వామి వృథా చేయరు. అవసరం అయితేనే స్వామి దేన్ని అయినా ఉపయోగిస్తారు. రైతుమంటను కోయటం, మోపులు కట్టటంలో తప్పు లేదు. అయితే ఆ పంటను తినేవాళ్ళు ఆ పనులు చేయరాదు. ఒక పురుగును సాలీడు చంపి తింటుంది, అది దానికి అవసరం, జీవనం.

స్వామికి ఆ సాలీడు పురుగుమీద కోపం రాదు. కానీ వృథాగా మొక్కలను హింసించే నన్ను స్వామి మందలిస్తారు.

— S. శంకర్

(1978 వేసవి తరగతుల విద్యార్థి)

పుస్తకములు

అవాలా		తపాలా	
పేరు	చెల వార్షిక	పేరు	చెల వార్షిక
అద్భుత మూర్తి-(హవార్డ్ మర్ ఫెడ్ ఆంధ్ర అనువాదం-అమరేంద్ర) 8-00	0-10	10. శ్రీ సత్యసాయిశ్వర మతి తరంగిణి (1) (ఉప్పాడ రాజారావు)	3-00 0-35
2. రామకథా రసవాహిని 9-00	0-80	11. శ్రీ సత్య సాయిశ్వర మతి తరంగిణి (2) (ఉప్పాడ రాజారావు)	2-00 0-25
3. గీతావాహిని 3-50	0-30	12. సుధామిందువులు	5-00 0-30
4. జ్ఞానవాహిని 1-50	0-10	13. సువర్ణ సుమమాల	5-00 0-30
5. సత్యం శివం సుందరం (1) 5-00	0-30	14. సత్యసాయి పంచనామృతం (2)	4-00 0-25
6. సత్యం శివం సుందరం (2) 5-00	0-25	15. భజనావళి	2-00 0-20
7. సత్యం శివం సుందరం (3) 5-00	0-25	16. భాగవతవాహిని	3-00 0-25
8. శ్రీ సత్యసాయి భగవద్గీత (ఉప్పాడ రాజారావు) నూత్న రసతరంగిణి 2-00	0-25		
(ఉప్పాడ రాజారావు)			

ఆంధ్ర రాష్ట్రపు, హైదరాబాదులోని బ్రౌగ్లసివ్ ప్రెస్ ప్రయివేట్ లిమిటెడ్ యందు, బి. వి. సత్యమూర్తిచే ముద్రింపబడి, యన్. కస్తూరిచే, శ్రీ సత్యసాయి ఎడ్యుకేషన్ అండ్ పబ్లికేషన్ ఫౌండేషన్, ప్రకాంతి నియం

శ్రీ సత్యసాయి ఎడ్యుకేషన్ అండ్ పబ్లికేషన్ ఫౌండేషన్, ప్రకాంతి నిలయం.

అనంతపురం జిల్లా. ఆంధ్రప్రదేశ్. పిన్ నం. 516134.

పత్రికలు / పుస్తకములకు ఆర్డర్లు.

A (1) పత్రికలు ఒక సం॥కు తక్కువ కానీ 5 సం॥ల కెక్కువ కానీ స్వీకరింప బడవు.

ఇండియా

వార్షిక చందా

మాస పత్రిక	సనాతన సారథి	ఇంగ్లీషు	8 రూ.
మాస పత్రిక	సనాతన సారథి	తెలుగు	8 రూ.
త్రైమాసిక పత్రిక	సేవాదర్శ	ఇంగ్లీషు	4 రూ.
త్రైమాసిక పత్రిక	శ్రీ సత్యసాయి బాలవికాస్	ఇంగ్లీషు, హిందీ (ఒకే పత్రికలోనే)	4 రూ.

విదేశములు

	సనాతనసారథి		సేవాదర్శ		బాలవికాస్	
	సీమెయిల్	ఏర్ మెయిల్	సీమెయిల్	ఏర్ మెయిల్	సీమెయిల్	ఏర్ మెయిల్
	రూ.	రూ.	రూ.	రూ.	రూ.	రూ.
ఆఫ్ఘానిస్తాన్	18	28		12	9	12
ఆఫ్రికా	18	48		18	9	18
అమెరికా	18	51	9	20	9	20
ఆసియా ఖండపు దేశములు	18	31	9	14	9	14
ఆస్ట్రేలియా	18	48	9	20		20
బర్మా	18	28	9	12	9	12
యూరోప్ ఖండపు దేశములు	18	48	9	18	9	18
పసిఫిక్ సముద్ర ప్రదేశములు	18	51	9	20	9	20
శ్రీలంక	8	21	8	10	8	10

(2) సనాతన సారథికి చందా పంపునపుడే ఏ భాషలో (తెలుగు, ఇంగ్లీషు) కావలెనో తెలుపవలెను. చందా గడువు పొడిగించు సమయమునందును, మీ ఆద్రను నందు మార్పు అవసరమని తెలుపు సమయమునందును చందా నంబరును వ్రాసి పంపవలెను.

- B(1) పుస్తకములు : ప్రస్తుతము మా యొద్ద నున్న పుస్తకములు, వాటి వెలలు, ఇండియాలోని వాటి పోస్టు ఛార్జీలును క్రింద తెలియజేయబడినవి. రిజిస్టర్డ్ పోస్టులో మాత్రమే పుస్తకములు పంపబడును. కానీ రిజిస్టర్డ్ ఛార్జీ రూ. 2-25 లు మీ ఆర్డర్ తో పంపవలసియున్నది. V.P.P. ద్వారా పంపబడవు.
- (2) పుస్తకముల పూర్తి పేర్లు అవి ఏ భాషలో కావలయును అనునది స్పష్టముగా ఆర్డర్ లోనే తెలుపవలెను.
- (3) పోస్టాను/చిత్రములు పోస్టాను చిత్రములు
- (4) కార్యాలయము నుంచి వివరములు తెలుసుకోవలెనన్న మీ చిరునామా గల స్లాంపు వేసిన కవరును పంపవలెను.
- (5) పుస్తకముల ఆర్డర్లు—విదేశములనుంచి తపాలా ఛార్జీలు ఎంత అని ముందుగనే వ్రాసి తెలుసుకోవలెను
- (6) చందా మొత్తము కానీ, పుస్తకములకొరకు చైతము కానీ, శ్రీ సత్యసాయి ఎడ్యుకేషన్ అండ్ పబ్లికేషన్ ఫౌండేషన్ యొక్క చిరునామాకే పంపవలెను. మనియార్డర్ పంపువారు వెనుక భాగమందు తమ చిరునామాను పూర్తి వివరములతో స్పష్టముగా వ్రాయవలెను.

పుస్తక సూచి : 120 వ పుటలో చూడండి)

— ५५ —